

Ondersteuningsroute interne en externe ondersteuningsstructuur in basisscholen

Versie juni 2015

Inhoud

1. Inleiding CJG en ondersteuningsroutes gemeenten Westerkwartier
2. Het Centrum voor Jeugd en Gezin Westerkwartier
3. Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld
4. Criteria ondersteuningsroutes
5. Uitgangspunten
6. Ondersteuningsroute Passend onderwijs en CJG:
 - a. Interne ondersteuningsstructuur: Signaleren en (eerste) beoordeling
 - b. Externe ondersteuningsstructuur: toeleiding naar het CJG
 - c. Wat te doen als ouders niet open staan voor hulp?
 - d. Urgentie of crisis

1. Inleiding

Het is de verantwoordelijkheid van het onderwijs en de gemeenten dat een jongere bij voorkeur in zijn en haar eigen omgeving kan opgroeien en onderwijs kan volgen. Het onderwijs zorgt daarbij voor goed onderwijs en de gemeente zorgt voor een goede leefomgeving.

De school is een belangrijke plek om zorg en problemen vroeg te signaleren zodat snel en adequaat lichte ondersteuning wordt verleend en om (zo mogelijk) te voorkomen dat problemen escaleren.

Per 1 januari is de Jeugdwet van kracht. Op basis van deze wet zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen (tot 18 jaar). In het Westerkwartier is er voor gekozen om de uitvoering van deze nieuwe taken en verantwoordelijkheden onder te brengen bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Westerkwartier.

Als vertrekpunt om te komen tot een sluitende ondersteuningsstructuur in het primair onderwijs geldt: 'Zorgroutes interne en externe zorgstructuur in het primair onderwijs van de gemeente Noordenveld'. Tussen de gemeente Noordenveld en de vier gemeenten in het Westerkwartier is veel grensverkeer over en weer en bestaan er samenwerkingsverbanden op de terreinen onderwijs, welzijn en zorg. Tegen deze achtergrond is gekozen om genoemde zorgroutes als leidraad te nemen voor de ondersteuningsroute in het PO Westerkwartier.

2. Het Centrum voor Jeugd en Gezin

Het CJG heeft tot taak het bieden van snelle, effectieve en passende hulp aan kinderen/jongeren en hun ouders/opvoeders. Door een sluitende aanpak, waarbij de coördinatie van zorg een essentieel onderdeel is.

De ondersteuningsroutes zoals beschreven in dit document hebben betrekking op de ondersteuningsstructuur van de basisscholen bij een zorgsignaal van een leerling en de samenwerking met het CJG Westerkwartier. In het CJG werken de volgende disciplines: de Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, het (school) maatschappelijk werk, ondersteuning bij beperkingen, consultants jeugd en het jongerenwerk. Zie ook: www.cjgwesterkwartier.nl

3. Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Iedere professional die werkt met kinderen of volwassenen moet van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport werken met de meldcode 'Huiselijk geweld en kindermishandeling'. Het is een stappenplan dat gevolgd moet worden als er vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld zijn.

De meldcode heeft 5 stappen en is geïntegreerd in onderliggende ondersteuningsroute:

- Stap 1: in kaart brengen van signalen.
- Stap 2: *collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.*
- Stap 3: gesprek met de cliënt.
- Stap 4: wegen van het geweld of de kindermishandeling.
- Stap 5: beslissen: hulp organiseren of melden.

Zie ook: meldcode VWS in de App-store

Maak gebruik van de toolkit van de meldcode met onder andere een app. om te downloaden <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/hulp-bieden/toolkit-meldcode>

4. Criteria voor ondersteuningsroutes

- o Eenvoudig te hanteren (keep it simple).
- o Duidelijkheid; verantwoordelijkheden en bevoegdheden moeten helder zijn.
- o Snelheid van handelen moet bevorderd worden als dit in het belang van het kind is.
- o Het CJG draagt zorg voor terugkoppeling naar de signaleerder en indien nodig naar de huisarts in afstemming met de ouder(s)/opvoeders of de jongere. De terugkoppeling gaat over dat het signaal opgepakt is en in principe niet over of en wat de zorg is.

5. Uitgangspunten

- o Zorgen over kinderen worden zoveel mogelijk *direct* besproken met de ouders.
- o De samenwerking met het CJG wordt standaard in de schoolgids van de basisscholen vermeld.
- o Er is een vaste contactpersoon in de basisschool die de contacten met het CJG onderhoudt. Dit is meestal de intern begeleider, die met naam en toenaam bekend is bij het CJG.
- o Er is per basisschool een vaste contactpersoon vanuit het CJG en bij vakantie of ziekte een vaste vervanger. Dit is voor de basisscholen de sociaal verpleegkundige van de GGD. De contactpersoon van het CJG heeft op reguliere basis overleg ten behoeve van:
 - informatievoorziening
 - adviezen
 - ondersteuning en consult
 - overdracht en terugkoppeling

N.B.: dit overleg vervangt niet de stappen in de ondersteuningsroute!

- o De basisscholen zijn op de hoogte van alle voorlichtingsactiviteiten die op aanvraag vanuit het CJG kunnen plaatsvinden.
- o De aanmelding naar het CJG gebeurt bij voorkeur via een warme overdracht vanuit de basisscholen.
- o De ouders/opvoeders zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk en worden in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bij een hulpverleningsplan.
- o De basisscholen schakelen het CJG in wanneer de gesignaleerde problematiek de verantwoordelijkheid van de eigen organisatie overstijgt.
- o Het CJG brengt de situatie van het kind en/of het gezin verder in kaart en draagt zorg voor het inzetten van de juiste interventie.
- o Het CJG is gemandateerd een verleningsbeschikking af te geven wanneer de ondersteuningsvraag de basisondersteuning overstijgt.

6. ONDERSTEUNINGSROUTE PASSEND ONDERWIJS- CJG

a. Interne ondersteuningsstructuur: signaleren en (eerste) beoordeling

Situatie:

Er is zorg vanuit de eerste hand op de basisschool (de groepsleerkracht).

STAP 1 (MELDCODE STAP 1)

De leerkracht maakt zich zorgen of heeft twijfels /vragen over de ontwikkeling of opvoeding van een kind. De leerkracht bespreekt deze zorg intern met de duo- partner of een collega. (De contactpersoon van) het CJG kan geconsulteerd worden wanneer er onzekerheid is over de ernst van het signaal. Het kan gaan om signalen van vermoeidheid, slaperigheid, te laat komen, veel verzuim, wondjes, blauwe plekken, voeding etc.

STAP 2

De leerkracht gaat een kort gesprek met de ouders aan om te checken of ouders de zorg herkennen. Direct zorg delen en het gesprek aangaan met de ouders houdt alles prettig en open. De leerkracht maakt een notitie in het leerlingendossier: wanneer is met wie gesproken, wat is er besproken, welke afspraken zijn er gemaakt.

STAP 3 (MELDCODE STAP 2)

De zorgen omtrent het kind zijn niet weggenomen door het gesprek met de ouders. De leerkracht meldt dit bij de IB' er samen bespreken zij waarover de leerkracht zich zorgen blijft maken.

Vanaf dit punt in de ondersteuningsroute neemt de IB' er de regie en zorgt voor de verslaglegging in het leerlingendossier.

Stap 4

Afhankelijk van de aard van de zorgen en de situatie onderneemt de IB' er een actie:

- a) De IB' er gaat zelf het kind observeren in de klas
- b) De IB' er voert consultatief overleg met het CJG

STAP 5 (MELDCODE STAP 3)

De IB' er en de leerkracht besluiten dat de zorgen in een op zichzelf staand gesprek met de ouders moeten worden besproken. In dit gesprek wordt ook besloten of er afstemming gezocht wordt via de Verwijsindex ZVJG. De zorgcoördinatoren van ZVJG kunnen, om misverstanden te voorkomen, consultatief benaderd worden over het wel/niet verzoeken tot afstemming. De onderliggende afwegingen worden vastgelegd in het leerlingendossier.

STAP 6

De basisschool deelt de zorg met de ouders en informeert hen over het verzoek tot afstemming in ZvJG. Dit gesprek wordt altijd gevoerd door de leerkracht samen met IB' er of de directeur.

Wanneer in het gesprek duidelijk wordt dat de ouders het signaal serieus nemen en stappen gaan ondernemen (bijv. contact met het CJG), wordt ook direct een concrete afspraak gemaakt over hoe en wanneer de ouders een terugkoppeling geven aan de IB' er of de directeur. De richtlijn is dat de ouders binnen 2 tot 3 weken terugkoppelen naar de basisschool hoe het thuis gaat.

Het voeren van het gesprek met de ouders en de terugkoppeling naar de IB' er of de directeur van de basisschool, is in dit geval een adequate en afdoende verwerking van de ontstane zorg om een kind.

Als de ouders de basisschool niet hebben geïnformeerd na de afgesproken termijn, treedt de IB' er zelf in contact met de ouders.

STAP 7 (MELDCODE STAP 4)

Wanneer in het gesprek met de ouders duidelijk wordt dat alleen het betreffende gesprek niet afdoende is omdat er (nog) geen hulpverlening is, worden er direct afspraken gemaakt over het vervolg. De ouders wordt geadviseerd een afspraak te maken met het CJG.

b. Externe ondersteuningsstructuur: toeleiding naar het CJG

STAP 8

8a. De IB'er informeert de contactpersoon CJG over bovengenoemde aanmelding door een ouder(paar).

8b. De ouder(s) maken rechtstreeks een afspraak met de CJG-contactpersoon. Deze afspraak kan plaatsvinden op school, thuis of op het CJG.

De inhoud van de ondersteuning door het CJG is maatwerk. Een intake met de ouders en het geven van opvoedondersteuning kan soms voldoende zijn. In andere situaties is het noodzakelijk om het kind zelf te zien en/of te spreken.

STAP 9

De CJG'er geeft op hoofdlijnen een vooruitblik aan de IB'er. Dit gaat over dat er een contact is geweest en niet wat het contact is geweest. Deze vooruitblik kan telefonisch gebeuren of tijdens een overleg op de basisschool.

STAP 10

De IB'er koppelt intern terug naar de leerkracht.

STAP 11

Wanneer de ondersteuning door de contactpersoon CJG niet toereikend is (gebleken) wordt door het CJG contact gelegd met het CJG uit de woonplaats¹ van de ouders, gaat met leerling en de ouders in gesprek en maakt samen met hen afspraken over het vervolg van de ondersteuning. Afhankelijk van de ondersteuningsvraag zal de medewerker CJG de passende expertise betrekken

¹ In de Jeugdwet bepaalt het woonplaatsbeginsel welke gemeente verantwoordelijk is voor het inzetten van jeugdhulp. Dat betekent dat de contactpersoon de leerling overdraagt naar het CJG in de woon-en verblijfplaats van de ouders van de leerling

en een ondersteuningsplan opstellen. Wanneer de school een rol kan of moet spelen in de begeleiding, hulp of zorg (vanzelfsprekend binnen de eigen competenties) dan wordt de school betrokken bij het opstellen van het hulpverleningsplan. Het CJG levert de regisseur/casemanager als het gaat om (het organiseren van hulp inzake) de hulpvraag.

STAP 12 (MELDCODE STAP 5)

De CJG'er meldt aan de IB'er dat er afspraken over interventies zijn gemaakt (niet wat de inhoud van de interventies is). In ieder geval wordt duidelijk dat er iets wordt gedaan en hoe de voortgang is.

c. Wat te doen als ouders niet open staan voor ondersteuning?

Tijdens STAP 6 en 7 kan duidelijk worden dat ouders het signaal niet (h)erkennen en niet openstaan voor ondersteuning of begeleiding. In deze situatie wordt er altijd een afstemming gezocht via de Verwijsindex ZvJG.

De basisschool maakt zich zorgen omdat de interventies geen effect hebben, maar vindt geen weerklank bij de ouders

- De IB'er kan het signaal anoniem inbrengen bij het CJG voor consultatie of advies
- De IB'er zoekt contact met het CJG of 'Veilig Thuis' om samen met de school een motiveringsgesprek te voeren met de ouders

De basisschool maakt zich blijvend zorgen omdat interventies geen effect hebben, de ontwikkeling van het kind wordt ernstig belemmerd of de veiligheid van het kind is in het geding. De ouders staan niet open voor hulp.

- De directeur van de basisschool doet een melding bij 'Veilig thuis' conform de Meldcode Kindermishandeling en huiselijk geweld en het protocol kindermishandeling van de eigen organisatie. De ouders moeten op de hoogte worden gebracht van deze melding: een professional kan in principe geen anonieme melding doen bij 'Veilig thuis', alleen bij ernstige bedreigingen. Er kan wel anoniem advies worden gevraagd.

d. Urgentie of crisis

Urgentie

In geval van urgentie neemt de ondersteuningscoördinator, in overleg met de ouders, telefonisch contact op met het CJG. Het CJG reageert binnen 24 uur.
0594 - 512133

Crisis

In geval van crisis (acuut gevaar) belt de (adjunct) directeur naar:

- 112 Politie
- 0800-2000 AMHK
- 0594 - 512133 CJG Westerkwartier

Of handelt naar bevind van zaken.